

A Kúria a dr. Tarczay Áron ügyvéd által képviselt felperesnek az Országos Bírósági Hivatal Elnöki Titkárság Jogi Képviseleti Osztály (1363 Budapest, Pf. 24., ügyintéző: ..) által képviselt Budapest Környéki Törvényszék alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Székesfehérvári Törvényszék előtt 32.P.20.789/2012. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.140/2013/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 44. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték megtérítésére a felperes köteles az állam javára, külön felhívásra.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes, mint a Monori Városi Bíróság aktusaiért felelős jogi személy a gyermekelhelyezési perben való eljárás során megsértette a magánélethez, családi élethez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy végrehajthatatlan végzést hozott az ideiglenes intézkedésről, ami miatt nem tudott élni a gyermekével való kapcsolattartás jogával. Annak megállapítását is kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltósághoz fűződő jogát azzal, hogy az első ideiglenes intézkedés meghozatala előtt nem hallgatta meg. Az egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi jogát pedig azzal sértette meg, hogy annak ellenére nem hallgatta meg, hogy a perbeli ellenfelének a meghallgatására sor került. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy az alperes megsértette emberi méltósághoz való jogát azzal, hogy ideiglenes intézkedés iránti kérelméről nem hozott végzést, így a jogorvoslati joga is sérült. Kereseti kérelmében annak megállapítását is kérte, hogy az emberi méltósághoz való jogát azzal is megsértette az alperes, hogy - egy rövid meghallgatást követően - személyesen nem hallgatta meg, az egyenlő bánásmódhoz való jogát pedig azzal, hogy az ellenfelét ennek ellenére meghallgatta. Becsülethez való jogát azzal sértette meg az alperes, hogy az ítélet indokolásában a felperest indulatosnak nevezte. A jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal sértette meg, hogy az indokolás azt tartalmazta: a felperes a kapcsolattartásért nem tett meg mindent. Annak megállapítását is kérte, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogát, emberi méltóságát megsértette azzal az alperes, hogy nem biztosította számára a tisztességes eljárást. A személyhez fűződő jogsértések miatt elégtételadásra is kérte kötelezni az

alperest. Mindezekon túlmenően a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja, a Ptk. 349. §-a, valamint a Pp. 2. § (3) bekezdése alapján 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és 2.302.500 forint vagyoni kártérítés megfizetésére is kérte kötelezni az alperest.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, és kötelezte, hogy fizessen meg az I.r. alperes részére 15 nap alatt 200.000 forint perköltséget, valamint az államnak 498.000 forint eljárási illetéket.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes volt élettársa által az alperes ellen a közös gyermek elhelyezése és járulékai iránt indított 16.P.21.351/2008. számú perben a Monori Városi Bíróság 8. sorszámu végzésével ideiglenes intézkedésként az apa és a gyermek közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy annak helyszíne az anya lakóhelye (ami egyben az anyai nagyszülők lakóhelye), kapcsolattartásra pedig az anya jelenlétében kerüljön sor. Bár a másodfokú bíróság végzésével ezt a végzést a kapcsolattartás körében hatályon kívül helyezte, arra tekintettel, hogy az anyai nagyszülőhöz fűződő rendkívül rossz viszony miatt az anya lakásán a kapcsolattartás nem szolgálja a kiskorú gyermek érdekét, de ez nem jelenti, hogy az elsőfokú végzés törvénysértő lett volna. Megállapította ugyanis, hogy a peradatokból előre nem volt biztosra vehető a kapcsolattartás ellehetetlenülése, annak meghíúsulásáért a jelen per alperese nem tehető felelőssé. Azt pedig objektív tény nem támasztotta alá, hogy szándékosan, a felperesnek ártó célzattal került sor a döntés meghozatalára.

Az ideiglenes intézkedést tartalmazó végzéssel szembeni fellebbezés felterjesztése tekintetében jelentős intézkedési késedelem nem volt feltárható.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a keresetlevélben előterjesztett intézkedési kérelemmel kapcsolatos határozathozatal vonatkozásában sem történt ésszerűtlen késedelem.

A bíróság a Csjt. 74. §-ának megfelelően mindkét szülő személyes meghallgatására sort kerített. Utalt arra, hogy az ideiglenes intézkedés meghozatalához szükséges mértékig a 2009. február 27-i tárgyaláson a bíróság meghallgatta a feleket, ezután már nem került sor a felek meghallgatására. Azonban a felperes több oldalas személyes nyilatkozatában részletesen beszámolt a körülményekről. Ezt követően is több oldalas beadványokat terjesztett elő a bíróságnál, így a felperest semmiféle hátrány nem érte. Mindezek alapján sem az emberi méltósághoz fűződő jog, sem az egyenlő bánásmódhoz fűződő jog, sem pedig a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelme nem volt megállapítható.

A kapcsolattartásra vonatkozó ítéleti rendelkezés részjogerejének megállapítására irányuló kérelem elutasítására helytállóan került sor, mert nem álltak fenn a Pp. 230. §/A. (2) bekezdésében meghatározott feltételek. Ezért e körben sem szenvedett sérelmet a felperes személyhez fűződő, tisztességes eljáráshoz való joga.

A felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmével kapcsolatos eljárási szabálysértés tekintetében azt fejtette ki, hogy az önmagában a felperes emberi méltósághoz és jogorvoslathoz fűződő jogát nem sérti és nem ad alapot kártérítésre, elégtételadásra.

Mivel az erre vonatkozó indítványát a felperes a gyermekelhelyezési perben viszontkeresetként is előterjesztette, az eljáró bíróság alappal jutott arra a következtetésre, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelmét nem tartja fenn, figyelemmel arra is, hogy a kapcsolattartásról szóló ideiglenes intézkedést elfogadta, ami azt jelentette, hogy az eljárás befejezéséig a gyermek az anyánál marad. Az elsőfokú bíróság arra is rámutatott, hogy a felperes jogorvoslatként a Pp. 114/A. § szerinti eljárás elhúzódnása miatti kifogást igénybe vehette volna, ha fenntartotta volna ideiglenes intézkedés iránti kérelmét. Mindezekből következően jogorvoslathoz való joga nem sérült.

A felperes által sérelmezett ítéleti megállapításokkal kapcsolatban a becsület és a jóhírnév sérelme nem volt megállapítható, mivel a kijelentések értékítéletet tartalmaznak és kellően megindokoltak. Kifejtette azt is, hogy a bírósági jogkörben okozott kár csak akkor állapítható meg, ha az eljáró bíróság a rá vonatkozó eljárási szabályokat megsérti, az anyagi jog szabályait nyilvánvalóan tévesen

alkalmazza. A környezettanulmány és a szakvélemény elfogadásával, a bizonyítási indítványok elutasításának hiányosságával kapcsolatban megállapította, hogy téves jogalkalmazás nem történt. Az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatos végzésben foglalt megállapítások nem jelentik a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét, amiatt, hogy a végzést később hatályon kívül helyezték. Az ítéletben a meghatározott folyamatos és időszakos kapcsolattartás kérdésében útmutató jellegűek a rendelkezések, az érintett alperes terhére jogellenesség nem róható e körben. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az intézményi szünettel és az ehhez kapcsolódó rendelkezések kijavítására irányuló kérelemmel összefüggő bírói intézkedések tekintetében alaptalan a kérelem. Az időpontokat, időszakokat előre pontosabban meghatározni nem lehet, a kialakult probléma a végrehajtási eljárásra tartozik, ami nem az ítélet hiányossága. Tévesnek ítélte azt a hivatkozást, hogy ez az ítéleti rendelkezés az egyenlő bánásmód elvét sérti. Az ítélet kijavítására a felperes megalapozatlanul nyújtott be kérelmet, az azt elutasító végzés a jogszabályoknak megfelel. Miután a kijavítás iránti kérelmet elutasító végzést utóbb hatályon kívül helyezték, abból, hogy az elsőfokú határozatot kizárt bíró hozta meg, a felperest érdeksérelem nem érte.

Utalt arra, hogy a tisztességes eljárás elvét nem sérti, ha az adott ítélet ellentétbe kerül a jogterületre irányadó gyakorlattal. A megjelölt jogesetekben szereplő döntéseket nem lehet automatikusan, minden jogvitára alkalmazni, mivel az tényállásfüggő. Az alperes a gyermek nevelésében, ellátásában ténylegesen tanúsított magatartás mérlegelésével hozta meg a gyermek elhelyezésével kapcsolatos döntést.

A Monori Városi Bíróság kizárását elutasító döntés tekintetében sem állapítható meg jogellenesség, mivel az a tény, hogy valamelyik fél hozzátartozója korábban a rendőrségen töltött be tisztséget, nem alkalmas annak megállapítására, hogy a bírósági eljárásban nem várható pártatlan döntés. Mindezekre tekintettel jogellenesség hiányában mellőzte a vagyoni és nem vagyoni kár megalapozottságának vizsgálatát.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 forint fellebbezési költséget, valamint az államnak külön felhívásra 48.000 forint fellebbezési illetéket. Az ítélet tábla döntése indokolásában kiemelte, hogy a személyiségi jogi per nem szolgálhat a kapcsolattartás tekintetében hozott és a felperes által vitatott döntések módosítására. A tisztességes eljáráshoz, a magánélet sérthetlenségéhez fűződő jogok sérelme kizárólag egyedi alperesi magatartások vizsgálatát jelentheti, nem egy teljes döntési folyamat és az annak eredményeként meghozott határozatok megítélését. Nem vizsgálható, hogy az eljáró bíróság a kialakult joggyakorlathoz hogyan viszonyul, ennek megítélése a határozat rendelkezéseinek megítélését jelenti. Az ítélet tábla az elsőfokú határozatot annak helyes indokaira hivatkozással hagyta helyben.

Az ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel kapcsolatos érveket az eljáró bíróság döntése meghozatalánál figyelembe vette, a határozattal szemben a felperes jogorvoslással élhetett, ennek eredményeként újabb határozat született.

Rámutatott a másodfokú bíróság, hogy a felperes az álláspontját részletesen kifejtette az ügy tekintetében. Az eljáró bíróság ezekre az érvekre figyelemmel volt határozata meghozatalánál. Az a körülmény, hogy az eljáró bíróság a tárgyalási nap befejezésekor megszakította a felperes személyes meghallgatását, nem eredményezte azt, hogy a felperes hátrányára valamely érvelést nem ismerhetett meg, illetve nem értékelhetett, így a tisztességes eljáráshoz fűződő jog nem sérült. Az ítélet tábla megállapította, hogy az intézményi szünet fogalmát a bíróság a hasonló ügyekben eljáró bíróságokkal azonosan, egy bevett formát alkalmazva használta annak feltüntetésére, hogy a gyermek láthatásával kapcsolatos jog hogyan alakul a folyamatos kapcsolattartástól eltérő időszakban. Kiemelte azt is, hogy a bíróság a kapcsolattartást tartós jogviszonyként rendezte

határozatában, így a gyermek életkorához igazodó intézményi szünet tartalma megfelelően következtethető és annak értelmezése nem okozhat problémát.

Megállapította, hogy a kizárt bíró eljárásának jogszerűtlensége nem azonosítható olyan, a károkozás megállapításához szükséges jogsértéssel, amely alapján kártérítést lehet megállapítani. Az eljárási jog megsértése semmilyen hátrányt nem okozott a felperesnek, mivel a kizárt bíró által hozott határozatot hatályon kívül helyezték.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, az első fokú ítélet megváltoztatását indítványozta. Kérte a jogsértések megállapítását, az alperes eltiltását a további jogsértéstől, elégtételadásra kötelezését és 200.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezését. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.

Felülvizsgálati kérelmét arra alapította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 2. §-át, a 113. §-át, a 221. § (1) bekezdését, a 287. § c) pontját, a Csjt. 74. §-át, a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény (Egyezmény) 3. cikk (1) bekezdését, a 9. cikk 3. pontját, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.) 33. § (2) bekezdését.

Ez utóbbi alapján hivatkozott arra, hogy az ideiglenes intézkedés meghozatala időpontjában ismert nyilatkozatokból és iratokból az eljáró bíróságnak kétséges kellett legyen, hogy a gyermek anyai nagyapja lakóhelyén elrendelt kapcsolattartás zavartalan lehet-e. Ezért a végzés nem felelt meg a Gyer. szabályozásának, így jogszerűtlen volt. Emiatt helyezte hatályon kívül a másodfokú bíróság az elsőfokú végzést.

A fellebbezés intézésének késedelmével kapcsolatban azt fejtette ki, hogy az alperes nem hivatkozhat a törvénykezési szünet időtartamára, a késedelem kimentése érdekében. Hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: EJEB) joggyakorlatára ezzel kapcsolatban. Az Egyezmény 3. cikk (1) bekezdése és az EJEB gyakorlata alapján a családjogi ügyek a sürgősen elintézendő ügyek közé tartoznak. Az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elleni fellebbezés tárgyaláson kívül elbírálható volt, a törvénykezési szünet alatt ügyeleti renddel is megoldható, hogy a kérdés elbírálására alkalmas másodfokú tanács rendelkezésre álljon. Túlerheltségre, finanszírozási nehézségekre, adminisztrációs problémákra az alperes nem hivatkozhat, így a másodfokú bíróságtól való visszaérkezés utáni késedelem vonatkozásában is súlytalanok a jogerős ítélet alapján irányadó, elsőfokú ítéletben rögzített érvek. Az eljáró bíróság a feleket az ideiglenes intézkedés körében már korábban meghallgatta, ezért az ideiglenes intézkedés meghozatalával nem szükséges megvárni a következő tárgyalás időpontját. A Családsegítő Szolgálat válasza pedig megsűrgethető lett volna.

A felperes szerint a jogerős ítélet nem vette figyelembe a fellebbezésben kifejtett hasonló érveit, erre az indokolásból nem lehet következtetni, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 221. § (1) bekezdésébe ütközően indokolási kötelezettségének a nem tett eleget. Előadta, hogy a gyermekkel való ideiglenes kapcsolattartás jogát 9 hónap alatt rendezte a bíróság olyan eljárásban, amit soron kívül kell lefolytatni. Ez sérti a Pp. 2. §-át, illetve a felperes magánélethez fűződő személyiségi jogát is. Hivatkozott e körben az EJEB .. Magyarország ellen indított ügyében hozott döntésére.

A Pp. 113. §-ára hivatkozással kifejtette, hogy az írásbeli nyilatkozat mellett szóbeli nyilatkozatra is lehetőséget kell adni a félnek. Elsősorban a szóbeli nyilatkozattétel lehetőségét kell biztosítani a meghallgatáson, a Csjt. 74. §-ának értelmezésével is. Az EJEB döntése szerint a szóbeli meghallgatás nem pótolható az írásbeli nyilatkozat lehetőségével. A tárgyalás közvetlensége pótolhatatlan akkor is, ha az írásban előterjeszthető beadványok száma nincs korlátozva. Utalt az Alkotmánybíróság 26/1990. (XI. 8.) AB határozatában és az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglaltakra. Előadta: a felperes alkotmányos joga, hogy a perben meghallgassák, ennek jelentős korlátozása általános, méltósághoz fűződő személyiségi jogát is sérti. Hivatkozott arra, hogy az eljáró bíróság a jegyzőkönyv szerint félbeszakította a személyes meghallgatást és úgy rendelkezett,

hogya a következő tárgyaláson folytatja azt. Ezt követően azonban erre nem került sor. A felperes azon kijelentése, miszerint egyebet előadni nem kíván, a 81. sz. jegyzőkönyv tanúsága szerint csak az adott helyzetre vonatkozott. Mivel a felek nem azonos lehetőséget kaptak a perben, így a fegyveregyenlőség elve sérült. Az 526/2001. sz. polgári elvi határozat szerint a felróhatóság körén kívül eső téves jogalkalmazásról nem lehet szó, ha a jogszabály rendelkezése teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű, a ténymegállapítás és a döntés nem mérlegelés eredménye. A Csjt. 74. §-a pedig csak úgy értelmezhető, hogy mindkét szülőt meg kell hallgatni, ezért az alperes felelőssége fennáll. Azt is kifogásolta, hogy a szóbeli meghallgatása lényeges kérdésekre egyáltalán nem terjed ki.

Az ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy ezt a kérelmet soha nem vonta vissza. Később több beadványában is kérte a gyermek nála történő elhelyezését, még ha nem is emelte ki külön, hogy ideiglenes intézkedéssel kéri. Így a bíróság nem juthatott arra a következtetésre, hogy ezt a kérelmét nem tartja fenn. Abból, hogy mind a két fél hasonló kérelmet terjesztett elő, nem vonható le az a következtetés, hogy a felperes kérelmét szükségtelen volt elbírálni. Ezáltal sérült a felperes jogorvoslati joga is, mert azzal csak konkrét határozat ellen élhetett volna. Az eljárás elhúzódása miatti kifogás lehetőségének ki nem merítése nem róható a felperes terhére, a gyakorlati tapasztalatok szerint ugyanis ez csak ritkán vezet eredményre. Emellett a felperes az alperes elnökéhez írt levélben sürgette a teljes eljárás gyorsítását az ideiglenes intézkedés iránti kérelemre is figyelemmel, ami a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján pótolja a felperes szerint a Pp. 114/A. § szerinti kifogást. Az ideiglenes intézkedés iránti kérelemtől való döntés elmulasztása a felperes lényeges jogát is sértette amiatt is, hogy a per végkimenetele szempontjából jelentősége van annak a ténynek, hogy a gyermek a per alatt kinél van elhelyezve. Közvetve a magánélethez fűződő személyiségi joga szempontjából is sérelmet jelentett az, hogy a gyermek nála történő elhelyezésének az esélye csökkent.

A kapcsolattartás módjával összefüggésben tévesnek tartotta a jogerős ítéletet, a Pp. 287. § c) pontja alkalmazásával az eljáró bíróság hivatalból is elrendelhetette volna az ideiglenes intézkedést és a Pp. 3. § (2) bekezdés utolsó mondata alapján a felperes kiegészítés iránti kérelme alapján észlelnie is kellett a felperes ilyen irányú igényét. Ha úgy látta a bíróság, hogy az első fokú ítélet meghozatala idején a korábbinál bővebb kapcsolattartásra van lehetőség, akkor a gyermek érdekében ilyen tartalmú ideiglenes intézkedés meghozatalára is szükség lett volna. A részjogerővel kapcsolatban kialakult vitának nincs döntő jelentősége, mivel a részjogerő beállta nélkül is biztosítható volt a bíróság a bővebb kapcsolattartást a felperes részére. Erre az érvelésre a másodfokú bíróság nem reagált, ami sérti a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségét.

A gyermekelhelyezési ügyben eljáró első- másodfokú bíróság a kiegészítés iránti kérelmet elbíráló végzésekben az alperes indokolási kötelezettségének nem tett eleget a Pp. 221. § (1) bekezdésének megfelelően.

Az intézményi szünet kifejezés és egyéb értelmezési problémák tekintetében azt adta elő a felperes, hogy a Pp. 2. §-a szerinti alperesi kötelezettségből következik, hogy az alperesnek minden tekintetben végrehajtható döntést kell hoznia, ami további értelmezési kérdéseket lehetőleg nem vet fel. Az alperes többféle módon is szabályozhatta volna egyértelműen az időszakos kapcsolattartás tekintetében figyelembe vehető időszakot, erre vonatkozóan a felperes is tett konkrét, szövegszerű javaslatot. Az intézményi szünet azonban nem alkalmas a kapcsolattartás idejének egyértelmű meghatározására, mert nem létezik az óvodákra vonatkozó egységes országos szabályozás. A kapcsolattartás végrehajtása iránt indult ügyekben a gyámhatóságok a zárva tartással azonosították az intézményi szünetet, nem a nevelői munka szünetelésével és ezt az álláspontot foglalta el a gyámhatósági ügyekben hozott végzést közigazgatási nem peres eljárásban felülbíráló bíróság is. Mindez a kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezés ellentmondásosságát igazolja, ami alapvetően érinti a felperes magánélethez fűződő jogát.

Bár a jogerős ítélet elismerte, hogy eljárási hiba volt, hogy kizárt bíró hozta meg a 101. sorszámu

végzést, de álláspontja szerint ez nem alapozza meg a Pp. 2. § sérelmét, az alperes kártérítési igényét. Az eljáró bíró nemcsak azért volt kizárt bíró, mert ellene a felperes pert indított, hanem azért is, mert a felperesnek a sérelmezett per felperese ellen indított élettársi közös vagyon megszüntetése iránti perében az első fokon eljáró bíróság valamennyi bírása elfogultnak vallotta magát. Az EJEK úgy foglalt állást, hogy az elfogultságát már bejelentett bíró ugyanannak a félnek az ügyében már nem vallhatja magát utóbb elfogulatlanak. Ez tehát jelentős jogsértés, ha az ilyen okból kizárt bíró vesz részt az eljárásban és ez kárfelelősséget eredményez. Hivatkozott e körben az EJEK 6. cikk szabályozására. Az objektív szankciókkal kapcsolatos elutasító álláspontját a jogerős ítélet nem is indokolta. Kérte a jogellenesség megállapításának alkalmazását is, amit a jogerős ítélet annak ellenére elutasított, hogy az indokolásában azt megállapította. A 103. sorszámú végzés indokolása sem menti ki az alperes felelősségét, a végzés indokolása pedig aggályos, mivel az eljáró bíró a felperes által benyújtott előkészítő iratból a végzés meghozatala előtt igazolhatóan tudomást szerzett a kizárásról.

A felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok mérlegelését kirívóan okszerűtlennek tartotta a felülvizsgálati kérelem, figyelmen kívül hagyta ugyanis a felperes által bizonyított, rá nézve kedvező tényeket. Az eljáró bíróságok a tanúk vallomását nem a valóságnak megfelelően értékelték. Az alperes a felperes ellenfelének állításait érdemi bizonyítékok nélkül fogadta el, őt személyesen meghallgatták, szemben a felperessel. Érdemi indokolás nélkül mellőzte az alperes a munkahelyi pszichológiai vélemény beszerzését, a védőnő meghallgatását. Annak ellenére, hogy a felperes által idézett két tanú beszámolt a gyermekelhelyezési pert indító felperes gyermeknevelésre való alkalmatlanságáról, a bíróság e tanúvallomások alapján az alkalmasságát állapította meg. Elmaradt annak indokolása is, hogy az alperes miért nem hallgatta meg tanúként a felperes által megjelölt személyeket. A kapcsolattartással összefüggésben a bíróságok kirívóan okszerűtlen jogalkalmazása sérti a Pp. 2. §-át és a felperes magánélethez való jogát.

Kifogásolta, hogy a perben nem folyt le bizonyítás arra, hogy a gyermek ítélőképessége birtokában volt-e már az ítélet meghozatalakor időpontban. A bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésével állapította meg a támadott jogerős ítélet alapjául szolgáló ítélet, hogy a jelen per felperese indulatos személyiség lenne. Ez a személyiségszerkezetet érintő kérdés pszichológiai kérdés, a szakvéleményben ilyen megállapítás nem szerepel, a tanúvallomások alapján pedig azt elfogadni nem lehet. A felperes pedig nem azt ismerte el, hogy indulatos személyiség, hanem azt, hogy a gyermekével való kapcsolattartás hiánya miatt jelenleg indulatos. A bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése körében hivatkozott .. és .. tanúvallomására.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

Az ügyben eljáró bíróságok a tényállást kellően feltárták, a szükséges bizonyítást lefolytatták és a bizonyítékokat a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerint mérlegelve megalapozottan állapították meg.

A Pp. 275. § (3) és (4) bekezdésének rendelkezéséből következően az eljárási szabálysértés kizárólag abban az esetben eredményezi a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, ha az az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bírt. A felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet terhére ilyen jogszabálysértés nem róható.

A felperes felülvizsgálati kérelmében eljárási szabálysértésként az indokolási kötelezettség megsértését állította.

A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a

körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a feljánlott bizonyítást mellőzte.

Önmagában az, hogy az ítélet indokolása nem a fél által igényelt részletességgel tartalmazza a tényállást, a bizonyítékok számbavételét, illetve a felek érveinek ismertetését, sem megalapozatlanságot, sem az indokolási kötelezettség megsértését nem eredményezi.

Adott esetben a jogerős ítéletből kiolvasható a másodfokú bíróságnak a jogvita megítélésével kapcsolatos jogi álláspontja. Ezzel a Pp. 221. § (1) bekezdésében előírt indokolási kötelezettségének eleget tett, ezért az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárási szabálysértés nem történt, így a felperes erre alapított eljárási szabálysértésre való hivatkozása nem alapos.

A Kúria mindenekelőtt kiemeli, hogy az eljáró bíróságok helyesen utaltak arra, hogy a személyiségi jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva alkalmatlan bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére vagy akár szakmai véleményezésére. A személyiségi jogi per ugyanis nem szolgálhat általános vagy akár különleges jogorvoslati fórumként. A személyiségi jogi per bíróságának nincs jogszabályi lehetősége más eljárásra tartozó jogvita eldöntésére, szakmai véleményezésére, „felülbírálatára”. Hangsúlyozza azt is a Kúria, hogy a fél személyhez fűződő joga, ezen belül emberi méltósága megsértésének megállapítására eljárási szabálysértés csak akkor adhat alapot, ha azt a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt követik el (Legfelsőbb Bíróság Pfv. IV. 20.509/2007/4.) A felperes az eljárás során nem állította és ebből következően nem is bizonyította, hogy személyisége lényegét alkotó tulajdonságok és ismérvek miatt nem tartotta be az alperes a hivatkozott eljárási szabályokat, azokat kifejezetten a felperes személyére tekintettel sértette meg. Ennek hiányában a felperes által állított eljárási szabálysértések nem eredményezik személyhez fűződő joga megsértését.

A Ptk. 349. § (3) bekezdésében meghatározott bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti követelés esetén, ha a fél kárigénye alapjául az általa törvénysértőnek tartott jogerős határozat tartalmát jelöli meg, a kártérítési per bírósága nem állapíthatja meg a döntés jogellenességét. Kizárt, hogy a fél jogvitájában keletkezett jogerős határozat tartalma a bíróság kártérítési felelősségét megalapozza.

Az alapperben értékelt körülmények jelen perben való újbóli vizsgálatára nincs eljárásjogi lehetőség. A bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti per nem töltheti be a rendkívüli jogorvoslat szerepét, nem terjedhet ki a jogerős ítélet - bizonyítékok újbóli értékelésével való - érdemi felülbírálatára. A bírósági jogkörben okozott kár megállapításának akkor lehet helye, ha a bíróság kirívó jogalkalmazási hibát vét, vagy nagyfokú kötelességszegést tanúsít. A felperes által hivatkozott EBH.2001.526. számon közzétett elvi döntés azt fogalmazta meg, hogy a Ptk. 339. § (1) bekezdésében és a 349. § (1) és (3) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezések alapján a bíróság kártérítési felelősségének megállapítására a téves jogalkalmazás általában nem szolgálhat alapul. Erre csak akkor kerülhet sor, ha a jogszabály rendelkezése teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű, a ténymegállapítás és döntés pedig nem mérlegelés eredménye. A jogszabály kirívóan téves és okszerűtlen értelmezése hiányában a Ptk. 339. § (1) bekezdésében és a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdéseiben megfogalmazott kártérítési felelősséget megalapozó magatartás megállapítására nem kerülhet sor (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.22.076/2009/5.).

Az Egyezmény 3. cikk 1. pontja kimondja: a szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban. Az alperes részéről e rendelkezés megsértése nem volt megállapítható a felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott indokok alapján.

A magánéletbe való beavatkozás akkor sérti a személyhez fűződő jogot, ha önkényes, indokolatlan és szükségtelen. Önkényesnek kell tekinteni a beavatkozást általában akkor, ha az az érintettek akaratával, szándékával kifejezetten ellentétes, illetve ha arról az érintetteknek nincs tudomása és a beavatkozást a gondosan mérlegelt körülmények sem indokolják (Pfv.IV.21028/2000/5.).

A felperes által hivatkozott .. kontra Magyarország ügyben (29436/05. számú kérelem) az EJEB arra tekintettel állapította meg az EJEE 8. cikkének megsértését, hogy az eljáró hatóságok ugyan tettek bizonyos intézkedéseket a kérelmező láthatási jogának biztosítására, azonban azok hatástalanok voltak, illetve nem voltak elég gyorsak, ezért az apa éveken át nem láthatta a gyermekét. A perbeli esetben azonban erről nincsen szó.

Az EJEB a .. kontra Magyarország ügyben meghozott döntésében (14962/03. számú kérelem) rámutatott, hogy az eljárás hosszának ésszerű voltát az eset egyedi körülményeinek fényében, az esetjogban lefektetett kritériumok figyelembe vételével kell megítélni, különös tekintettel az eset bonyolultságára, a kérelmező és a releváns hatóságok magatartására és arra, hogy mi volt a per tétje a kérelmező számára. Az adott esetben az EJEB egy hét évig tartó eljárás esetében állapította meg, hogy az eljárás túlzottan hosszú volt, ezáltal megsértették a 6. cikk (1) bekezdését.

Jelen ügyben azonban megalapozatlanul hivatkozott a felperes arra, hogy az alperes eljárása e cikk rendelkezésébe ütközött, nem felelt meg az „ésszerű idő” követelményének.

A Pp. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróságnak az a feladata, hogy - összhangban az 1. §-ban foglaltakkal - a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse.

A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztása esetén a fél - az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással - méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthat igényt, feltéve, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. Az igény elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. A kártérítés megállapítását nem zárja ki, ha a bíróság nevében eljáró személynek az okozott jogsérelem közvetlenül nem volt felrőható.

A Pp. 114. §-a lehetővé teszi, hogy az eljárás szabálytalanságát, így adott esetben a felperes által hivatkozott késedelmes intézkedést illetve a határozat meghozatalának elmaradását a felek a perben kifogásolják. Az, hogy a felperes feltételezése szerint kifogása úgysem vezetett volna eredményre, nem mentesíti az alól, hogy a számára rendelkezésre álló eljárásjogi lehetőséget ne vegye igénybe. Ebből következően az eljáró bíróságok helyesen jutottak arra a következtetésre, hogy a felperes jogorvoslati joga nem sérült.

Mindezek mellett az ügyben eljáró bíróságok helyesen jutottak arra a következtetésre, hogy a gyermekelhelyezési perben az első- másodfokú bíróság terhére az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatos eljárás során olyan késedelem nem állapítható meg, ami megalapozná a felperes által e körben előterjesztett keresetet. Így tehát olyan objektíve megállapítható tény nem áll fenn, ami alátámasztaná, hogy a jelen per alapjául szolgáló perben a bíróságok eljárása tisztességtelen lett volna.

A kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezés részjogerőre emelkedésével kapcsolatban a perbeli ügyben eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy a Pp. 230/A. § (2) bekezdésében előírt jogszabályi feltételek hiányában eljárási szabálysértés nem róható az alperes terhére.

A gyermekelhelyezés iránti perben az eljáró bíróságok a jelen per felperese által előterjesztett bizonyítási indítványok elutasítását kellően megindokolták, ezért azt a felperes alaptalanul sérelmezte jelen perben. Olyan eljárási szabálysértés, amely az ügy érdemi elbírálására kihatott, és a felperes tisztességes eljáráshoz való jogát sértette, e vonatkozásban sem volt megállapítható.

A Csjt. 74. §-a értelmében a bíróságnak és a gyámhatóságnak a szülői felügyelettel, illetve a

gyermek elhelyezésével, valamint az elhelyezés megváltoztatásával kapcsolatos eljárása során - elháríthatatlan akadály esetét kivéve - mindkét szülőt meg kell hallgatnia.

E rendelkezés alapján az eljáró bíróságnak a jogvita eldöntéséig szükséges mértékben kell a szülők meghallgatását lefolytatni. Helyesen mutattak rá az eljáró bíróságok, hogy e rendelkezés célja az, hogy nemcsak az egyik szülő nyilatkozata, hanem mindkét szülő érveinek előadása alapján tudjon dönteni a gyermek érdekeinek leginkább megfelelő elhelyezéséről.

Az EJEK a .. kontra Ausztria döntésében valóban kifejtette, hogy a felek szóbeli meghallgatása az eljárás gyors lefolytatása okán sem mellőzhető.

Jelen esetben tényként állapítható meg, hogy bár szűkebb körben, de az eljáró bíróság meghallgatta mindkét szülőt. A felperes személyes meghallgatása mellett kérdéseket tett fel az ellenérdekű fél személyes meghallgatását követően, majd észrevételeket tett és terjedelmes írásbeli beadványokat nyújtott be, így nem volt elzárva attól, hogy személyes előadásán túlmenően kifejtse saját részletes álláspontját. Ebből következően a bíróság eljárása nem ütközik a tisztességes eljárás követelményébe. Az első- és másodfokú ítélet e körben kifejtett részletes érvelésével a Kúria teljes mértékben egyetértett.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) 12. §-a szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igények - egyebek mellett - személyhez fűződő perben érvényesíthetőek. E jogsértés megvalósulásának feltételeit az Ebktv. szabályozza. Az Ebktv. 7. §-ának (1) bekezdése határozza meg, hogy milyen magatartás, mulasztás minősül az egyenlő bánásmód megsértésének. Az egyenlő bánásmód követelményének a megsértése megállapításának kizárólag akkor van helye, ha a kifogásolt, hátrányt okozó magatartást az Ebktv. 8. §-ának a)-t) pontjaiban meghatározott védett tulajdonság miatt vagy arra tekintettel tanúsítják. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése megállapításához tehát nélkülözhetetlen a felperesek által hivatkozott Ebktv. 8. § t) pontjában meghatározott, egy személy vagy csoport valós vagy vélt egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője, mint védett tulajdonság és az állított hátrány közötti oksági kapcsolat valószínűsítése. A felperes azonban az eljárás során nem hivatkozott arra, hogy álláspontja szerint mely, az Ebktv.-ben védett tulajdonsága miatt került sor az egyenlő bánásmód megsértésére.

Mivel az egyenlő bánásmód megsértése kizárólag akkor állapítható meg, ha adott személy védett tulajdonsága alapján mástól vagy másoktól eltérő kezelése objektíve nem indokolt (Pfv. IV. 20.351/2014/6.), a felperes alaptalanul állította az alperes vele szembeni jogsértését.

A fentiek alapján a felperes által kifogásolt alperesi magatartás, miszerint a gyermekelhelyezési perben a bíróság a jelen per felperesével szemben a másik felet meghallgatta illetve a felperesnél részletesebben hallgatta meg, nem tekinthető valamely, az Ebktv.-ben védett tulajdonságra alapított magatartásnak, nem tekinthető olyan szándékos alperesi magatartásnak, mulasztásnak, amely alkalmas lenne a közvetlen hátrányos megkülönböztetés megállapítására, ezért jogsértés megállapításának alapjául sem szolgálhat.

Az „intézményi szünet” kifejezés használata a kapcsolattartás tekintetében nem eredményezi a felperes személyhez fűződő jogának megsértését. Az ügyben eljáró bíróságok helytállóan állapították meg ítéletükben, hogy gyermekelhelyezési perekben a kapcsolattartás módjának meghatározásakor a felperes által sérelmezett kifejezés megszokott szóhasználatnak minősül. Ennek az időpontnak a pontosabb meghatározására nincsen mód, figyelemmel arra is, hogy a gyermekelhelyezés tárgyában hozott határozat hosszabb időre rendezi az adott kérdést. Mindemellett annak érdemi felülbírálatára, hogy az intézményi szünet kifejezést helyesen használta-e az alperes, nincs lehetőség, mert ez a döntés tartalmának vizsgálatát jelentené, amire a fentiekben kifejtettek alapján személyhez fűződő jogsértés miatt indított és bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben nincsen mód.

A felperes alappal hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet kijavítása iránti kérelméről kizárt bíró határozott, és ez abban az esetben, ha a kizárt bíró az ügy érdemi elbírálásában részt vesz, az EJEE megsértését is jelenti (.. kontra Magyarország ügy). Azonban a perbeli esetben ez nem eredményezte a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, mivel az eljáró bíró amikor észlelte, hogy jelen per felperese eljárást indított ellene, a végzést hatályon kívül helyezte. Az ügyben semmilyen eljárási cselekményt nem végzett, további határozatot nem hozott.

Helyesen foglalt állást a jogerős ítélet abban a kérdésben is, hogy a gyermekelhelyezési perben eljáró bíróság ítéletében annak megfogalmazása, miszerint a felperes „indultatos” illetve nem tett meg mindent a kapcsolattartásért, nem sért személyhez fűződő jogot.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 76. §-a szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a becsület és emberi méltóság megsértése.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés alapján a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyére vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tény hamis színben tüntet fel.

Az ítéletben a per tárgyának keretei között a felperes tevékenységének értékelése, az arra vonatkozó, a tényállás megállapításához és az érdemi döntés meghozatalához szükséges megállapítások nem eredményeznek személyhez fűződő jogsértést. Bírósági ítéletben foglalt megállapítás személyiségi jogsértést csak akkor valósít meg, ha az eljárás kereteit meghaladó, azon kívül eső, szükségtelen, egyben jogsértő kitélt tartalmaz. Az utólag tévesnek bizonyult ítéleti megállapítás sem alapoz meg személyiségi jogsértést.

A felperes személyét a kifogásolt, az eljárás szükséges keretei között megmaradó megállapítások nem tüntették fel indokolatlanul bántó, sértő, megalázó módon, azok kifejezőmódja sem tekinthető ilyennek. Ezért ezen okból sem volt mód a jogsértés megállapítására, és a kért jogkövetkezmények alkalmazására.

Mindezek alapján jogsértés hiányában a Ptk. 84. §-ában meghatározott objektív jogkövetkezmények nem voltak alkalmazhatók.

A jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül állapította meg a bírósági jogkörben okozott kártérítési igény megalapozatlanságát is.

A Ptk. 349. § (1) bekezdése előírja, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. A (3) bekezdése értelmében ezeket a szabályokat kell alkalmazni a bírósági és ügyészségi jogkörben okozott kárért való felelősségre is, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

Az ügyben eljáró bíróságnak e szabályok figyelembevételével kellett azt vizsgálnia, hogy az alperes oldalán kimutatható-e olyan tevékenység, vagy mulasztás, amely jogellenes magatartásként értékelhető és amellyel oksági összefüggésben a felperesnek a keresetben megjelölt kára keletkezett. Miután a fentiek alapján az alperes terhére jogellenes magatartás illetve mulasztás nem volt megállapítható, ezért a bírósági jogkörben okozott kártérítés feltételei nem álltak fenn.

A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Az alperes részéről felülvizsgálati eljárási költség nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

A 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint a felperes köteles a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megtérítésére, az állam javára, külön felhívásra.

Budapest, 2014. december 10.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

AM

írnok